

ЦИКЛ ПЕРЕТВОРЕННЯ ЗНАТЬ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА КОНЦЕПЦІЇ BPM

Управління бізнес-процесами – BPM (Business Process Management) – одна з найбільш поширених та популярних на сьогоднішній день управлінських концепцій. Згідно з BPM, бізнес-процесом (БП) є структурована послідовність дій, яка перетворює один або декілька типів ресурсів на продукт або послугу, що має цінність для певних споживачів. В основі BPM полягає набір методів та інструментів побудови, аналізу, вдосконалення, та автоматизації БП підприємства.

Основним інструментом концепції управління бізнес-процесами є моделювання БП, на меті якого є забезпечення [1]:

- 1) кращого розуміння бізнес-процесів;
- 2) документування бізнес-процесів (наприклад, з метою використання моделей бізнес-процесів для інструктажу співробітників);
- 3) аналізу бізнес-процесів (наприклад, з метою виявлення потенційних помилок на основі аналізу побудованих моделей бізнес-процесів);
- 4) вдосконалення бізнес-процесів, описаних за допомогою побудованих моделей бізнес-процесів.

Моделювання бізнес-процесів розглядається в якості ключового компонента управління знаннями (КМ, Knowledge Management), за допомогою якого виконується перетворення неформалізованих знань про діяльність підприємства на формалізовані, що прискорює розповсюдження та сприяє повторному використанню знань, представлених за допомогою моделей БП [2]. Повторне використання моделей БП дозволяє зменшити витрати на моделювання БП “з нуля”, завдяки використанню існуючих моделей.

Зазвичай в ролі централізованого сховища для накопичення та колективного використання моделей БП для їх повторного використання застосовується спеціалізована база даних – репозиторій моделей бізнес-процесів. Використання репозиторію моделей БП надає усім зацікавленим сторонам (stakeholders) можливість вилучати моделі для кращого розуміння діяльності підприємства, оновлювати, аналізувати та повторно використовувати збережені моделі БП [3].

Модель життєвого циклу організаційних знань SECI включає наступні етапи [2]:

- 1) соціалізація (socialization) – обмін неявними знаннями між співробітниками;
- 2) екстерналізація (externalization) – перехід від неявних знань до явних, шляхом їх документування;
- 3) комбінація (combination) – створення нових знань шляхом використання інших знань;
- 4) інтерналізація (internalization) – перехід від явних знань до неявних шляхом їх засвоєння.

Таким чином, життєвий цикл моделей бізнес-процесів в рамках концепції BPM, можна розглядати з точки зору перетворення знань про бізнес-процеси підприємства відповідно до моделі SECI (рис. 1).

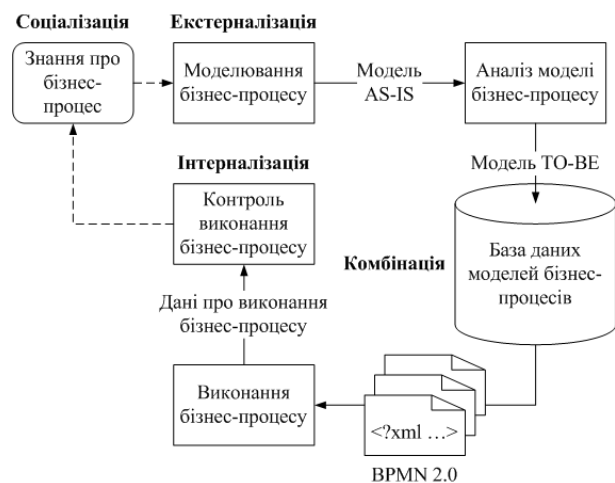

Рис. 1. Життєвий цикл моделей БП

Носіями знань про діяльність підприємства є його співробітники, документація, а також системи класу BPM або ERP (Enterprise Resource Planning). На основі знань про поточний стан БП створюється модель “as-is”, виконується її аналіз та формується модель “to-be”, позбавлена можливих недоліків.

Найпоширеніша на сьогоднішній день нотація моделювання БП BPMN (Business Process Model and Notation) використовується разом з системами BPM для автоматизації виконання БП. Окрім графічних моделей БП, дана нотація дозволяє використовувати XML-подібний формат BPMN 2.0 з метою обміну визначеннями БП між різними інструментами BPM.

Отримання нових знань про БП здійснюється на основі використання засобів BPI (Business Process Intelligence) та зокрема Process Mining.

Список літератури

1. W. M. P. Van Der Aalst, *Business process management: a comprehensive survey*, ISRN Software Engineering, 2013.
2. B. Kalpic, and P. Bernus, “Business process modeling through the knowledge management perspective”, *Journal of Knowledge Management*, vol. 10, no. 3, pp. 40–56, 2006.
3. M. Elias, *Design of business process model repositories: requirements, semantic annotation model and relationship meta-model*, Department of Computer and Systems Sciences, Stockholm University, 2015.